

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034, z późniejszymi zmianami).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1161). Wyłączenie użytków rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych I—III, a także klas bonitacyjnych IV—VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego oraz gruntów leśnych wymaga decyzji zezwalających na takie wyłączenie. Od 2009 r. do 4 września 2014 r. przepisy ustawy nie miały zastosowania do użytków rolnych położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI — najniższą.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz zbudowanie lub odbudowanie niezbędnych dróg.

Zagospodarowanie gruntów zrehabilitowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

General notes

1. Information regarding the **geodesic status and use of voivodship land** is classified according to ownership and register groups, according to a land register as a result of the decree of the Minister of the Regional Development and Construction from 29th March 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034, with later amendments).

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3rd February 1995 (unified text Journal of Laws 2017 item 1161). Designation of agricultural land included in quality classes I—III as well as quality classes IV—VI comprised of origin soils and designation of forest land for above purposes requires a decision to allow such designation. From 2009 to 4th September 2014 the provisions of the Law did not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Development of reclaimed land is based on undertaking appropriate measures, which enable to use that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem łowiectwem i rybactwem)” — jednostek organizacyjnych (włączając fermy przemysłowego chowu zwierząt oraz zakłady zajmujące się produkcją roślinną) wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” — jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” — wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach cieplnych, do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

Za wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich odpływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

3. Information regarding water withdrawal concerns:

- 1) in the item "for production purposes (excluding agriculture, forestry, hunting and fishing)" — organisational entities (including industrial livestock farming and crop production plants) making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually;
- 2) in the item "irrigation in agriculture, forestry and fishing as well as filling and completing fishponds" — agricultural, forest and fishing organisational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item "exploitation of water supply network" — all entities supervising the work of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, water service plants, workplaces, etc.).

4. Data regarding **wastewater** concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding **equipment of wastewater treatment plants** concerns the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of channel or open ditch systems directly into waters or into the ground or to sewage network from production entities (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants, for cooling purposes. This is usually hot water which causes so-called thermal pollution of water.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged into waters by a separate sewerage,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and into other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złóża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie odprowadzanych ścieków, np. biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne, zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania (z podwyższonym usuwaniem biogenów, biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej.

W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogen removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralisation processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogen removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment of discharged wastewater, e.g. biological with increased biogene removal or mechanical, chemical and biological, was classified as the highest degree of the treatment process (with increased biogene removal, biological or chemical).

Data on **municipal wastewater treatment plants** concern those of them, which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e., wastewater treatment plants not working within sewage network).

Data on **urban and rural population connected to wastewater treatment plants** are presented on the basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.

When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

5. Informacje o emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1986 r. w sprawie opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami.

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co zapewnia porównywalność wyników badań, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych.

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględnymi wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

5. Information regarding emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality concerns organizational entities established by the Minister of the Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13th January 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40) with later amendments.

The established group of surveyed entities maintained annually, which i.a. assures comparability of data, may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high threshold of pollutant emission.

Data regarding **particulate emissions** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emissions** concern: sulphur dioxide, carbon monoxide, carbon dioxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants.

Data regarding particulate and gas emission include organised emission (from technological and heating facilities) and non-organised emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading, from production halls etc.).

Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide** the **indicator of reduction of gas pollutants** was calculated and presented **with exclusion of carbon dioxide emission**.

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. Nature protection consists of maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, Natura 2000 areas, monuments of nature, plant animal and fungi species protection.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1614, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Parki narodowe tworzy się w celu zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub grzybów.

Rezerwy przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska: roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania oraz popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, wychodnie skalne, skarpy itp.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16th April 2004 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1614, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks include protected areas distinguishing by particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

National parks are created to: preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas in natural or slightly changed state — ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Documentation sites are scientifically and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.

Ecological areas are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, rock outcrops, scarps etc.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełniąc funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Dane o odpadach od 2013 r. są opracowywane w oparciu o ustawę z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 701, z późniejszymi zmianami).

Informacje o odpadach opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska 9 grudnia 2014 r. (Dz. U. poz. 1923).

Dane od 2014 roku dotyczące odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakkolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.

Strolling and recreational parks are green areas with high and low growing plants, at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, walkways, benches, playgrounds etc.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Estate green belts are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

7. Waste shall mean any substance or object which the holder thereof discards or intends or is required to discard.

Data on waste since 2013 have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14th December 2012 (uniform text Journal of Laws 2019 item 701, with later amendments).

Information regarding waste was compiled with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 9th December 2014 (Journal of Laws item 1923).

From 2014 data on waste recovered and disposed included waste treated by waste producer on its own. Data on waste recovered and disposed for previous years included waste treated both by waste producer on its own and transferred to other recipient for recovery or disposal.

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thousand tonnes of waste in the course of the year or accumulated 1 million tonnes of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law on Waste, dated 14th December 2012.

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even when the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym haldach i stawach osadowych) własnych i innych.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

8. Dane o odpadach komunalnych dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

W wyniku zmian w systemie gospodarowania odpadami komunalnymi (od 1 lipca 2013 r. gminy objęły systemem wszystkich właścicieli nieruchomości) od 2014 r. odpady komunalne zebrane obejmują odpady odebrane od wszystkich mieszkańców i uznawane są za odpady wytworzone.

9. Dane o nieczystościach ciekłych dotyczą nieczystości, wywiezionych do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych, pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą — w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną

10. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są to fundusze tworzone m.in. z opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenia wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

Waste storage means a temporary waste accumulation, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to own and other landfill areas and facilities servicing the extractive industries (including heaps and settling ponds).

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result depositing it during the reporting and previous years.

8. Data on municipal waste concern waste generated by households (excluding discarded vehicles) as well as waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.

As a result of changes in municipal waste management system (since 1st July 2013 gminas covered all real estate owners with the system) since 2014 municipal waste collected include waste received from all inhabitants and are considered to be waste generated.

9. Data on liquid waste concern waste, removed to wastewater treatment plants or dump stations, which comes from households, public buildings and buildings of units conducting economic activity — in case they are not discharged by sewage system.

10. Environmental protection and water management funds are funds created from income originating i.a. from payments for use of natural environment (i.e. payments collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

11. Dane o nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów), jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących

12. Podziału nakładów na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskanych efektów rzeczowych według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

11. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2nd March 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organisational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms in agriculture as well as natural persons and civil land partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section “Public administration and defence; compulsory social security” as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

12. The division of outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management by voivodship is made on the basis of the actual location of the investment.

TABL. 1 (6). **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 1 stycznia
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1st January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2019		2010	2019	SPECIFICATION
	w ha in ha			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w sto- sunku do roku 2018 in- crease (+) or de- crease (-) in ha in rela- tion to 2018	na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Powierzchnia ogólna^b	2512249	2512246	2512251	+5	1165	1186	Total area^b
Użytki rolne	1778331	1757368	1769979 ^c	-77	824	836	Agricultural land
w tym:							of which:
grunty orne	1334648	1315290	1307761	-2076	619	618	arable land
sady	32264	33285	33030	-669	15	16	orchards
łąki trwałe	253407	250021	248153	-521	117	117	permanent meadows
pastwiska trwałe	79050	74952	73654	-367	37	35	permanent pastures
grunty rolne zabudowane ...	58265	62545	63306	-227	27	30	agricultural built-up land
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	593977	608618	594272	-382	275	281	Forest land as well as woody and bushy land
lasy	572620	583447	586396	-234	265	277	forests
grunty zadrzewione i zakrzewione	21357	25171	7876	-148	10	4	woody and bushy land
Grunty pod wodami powierzchniowymi	19039	18938	19065	-21	9	9	Lands under surface waters
płynącymi	11123	12121	13066	+122	5	6	flowing
stojącymi	7916	6817	5999	-143	4	3	standing
Grunty zabudowane i zurbanizowane	89786	95796	98712	+697	42	47	Built-up and urbanized areas
tereny:							areas:
mieszaniowe	8633	10657	11589	+282	4	5	residential
przemysłowe	3774	4062	4268	+20	2	2	industrial
inne zabudowane	6238	8023	8480	+65	3	4	other built-up
zurbanizowane niezabudowane	1748	1631	2163	+537	1	1	urbanized non-built-up
rekreacji i wypoczynku	2379	2503	2629	+91	1	1	recreational and rest
komunikacyjne	66370	68214	68862	-289	31	33	transport
w tym:							of which:
drogi	59502	61050	61453	-262	28	29	roads
kolejowe	5925	5937	5808	-22	3	3	railway
użytki kopalne	644	706	721	-9	0	0	minerals
Użytki ekologiczne	4357	4567	4571	-165	2	2	Ecological areas
Nieuzytki	22954	22349	22263	+2	11	11	Wasteland
Tereny różne ^d	3805	4610	3389	-49	2	2	Miscellaneous land ^d

a Stan ludności w dniu 31 grudnia, odpowiednio dla lat 2009 i 2018. b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). c Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrehabilitowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31st December for 2009 and 2018, respectively. b Land area (including inland waters). c Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the items "forest land as well as woody". d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (7). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
 AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES
 AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w ha in ha				
OGÓŁEM	144	121	136	144	TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	111	102	113	121	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I-II	22	28	27	35	mineral: I-II
III	48	54	61	68	III
IV	41	20	14	18	IV
organiczne: IV-VI	1	–	11	–	organic: IV-VI
Inne grunty rolne	27	11	15	9	Other agricultural land
Grunty leśne	6	8	8	14	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	70	88	74	95	Residential areas
Na tereny przemysłowe	6	13	15	16	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	35	2	5	4	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	7	7	6	8	Minerals
Pod zbiorniki wodne	–	–	–	1	Water reservoirs
Na inne cele	26	12	36	21	Other purposes

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

a According to the existing regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (8). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
 DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	3049	3183	3114	3087	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	2846	3113	3045	2984	devastated
zdegradowane	203	70	69	103	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	102	64	30	61	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	89	53	19	36	agricultural
leśne	13	10	10	25	forest
zagospodarowane	91	45	8	19	managed

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (9). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
 WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w hm ³			in hm ³		
OGÓŁEM	370,6	336,1	324,3	312,1	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybołówstwem i rybactwem) — z ujęć własnych	113,5	113,6	110,6	105,0	33,7	Production (excluding agriculture, hunting, forestry and fishing) — from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	95,6	95,5	89,1	82,7	26,5	surface
podziemne	16,2	16,8	18,1	18,5	5,9	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	168,0	131,4	122,4	112,9	36,2	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	89,2	91,1	91,2	94,2	30,2	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	0,1	—	—	—	—	waters: surface
podziemne	89,1	91,1	91,2	94,2	30,2	underground

a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

a Water withdrawal by intakes before entering the water system.

TABL. 5 (10). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³	w odsetkach in per-cent		
O G Ó Ł E M	348,0	316,7	304,1	292,4	100,0	TOTAL
Przemysł	111,7	112,6	110,1	104,9	35,9	Industry
w tym na cele produkcyjne	109,2	110,0	107,5	102,6	35,1	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	168,0	131,4	122,4	112,9	38,6	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	68,3	72,7	71,5	74,6	25,5	Exploitation of water supply network ^b

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (11). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEN W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE
ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE
AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	5789	4816	4929	4928	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^b w ha	7019	6842	6787	6574	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	168003	131379	122480	112933	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	3011	5366	6279	6354	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	0,5	1,1	1,3	1,3	per 1 ha
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	164992	126013	116201	106579	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	23,5	18,4	17,1	16,2	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. b O powierzchni co najmniej 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.
a Area of 20 ha and more. b Area of 10 ha and more. c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (12). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS
OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	150,0	152,9	146,0	141,9	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	99,9	103,8	95,8	91,1	64,2	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze	77,3	82,6	75,7	68,7	48,4	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	50,2	49,1	50,2	50,8	35,8	discharged through sewerage system
W tym ścieki wymagające oczyszczania	72,7	70,3	70,3	73,2	51,6	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	72,2	69,9	70,1	72,6	51,2	treated
mechanicznie	15,2	12,7	11,9	13,8	9,7	mechanically
chemicznie ^b	1,9	2,2	1,8	1,4	1,0	chemically ^b
biologicznie	14,0	15,8	17,2	17,0	12,0	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	41,2	39,1	39,1	40,4	28,5	with increased biogene removal (disposal)
nieoczyszczane	0,5	0,5	0,2	0,6	0,4	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	0,5	0,5	0,2	0,6	0,4	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	–	–	–	–	–	discharged through sewerage system

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. b Data concern only to industrial wastewater.

TABL. 8 (13). **ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 grudnia
PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31st December

JEDNOSTKI	2010	2015	2017	2018	ENTITIES
OGÓŁEM	134	152	149	147	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	63	65	64	63	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków ..	59	60	59	61	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	57	55	56	57	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości ...	2	5	3	4	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	4	5	5	2	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	71	87	85	84	Discharging wastewater into sewerage system (not possessing wastewaters treatment plants)

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9 (14). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 grudnia
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	Mechaniczne Mechanical	Chemiczne Chemical	Biologiczne Biological	Z podwyższonym usuwanieniem biogenów With increased biogene removal	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych	2010	67	18	3	44	2	Industrial wastewater treatment plants
	2015	66	15	4	45	2	
	2017	66	13	4	47	2	
	2018	66	13	4	47	2	
Przepustowość w dam ³ /d	2010	140	69	23	45	3	Capacity in dam ³ /24h
	2015	136	62	23	48	4	
	2017	136	61	23	48	4	
	2018	137	61	23	49	4	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a	2010	263	9	–	223	31	Municipal^a wastewater treatment plants
	2015	286	3	–	255	28	
	2017	282	1	–	254	27	
	2018	284	1	–	255	28	
Przepustowość w dam ³ /d	2010	349	0	–	77b	272	Capacity in dam ³ /24h
	2015	350	0	–	76	275	
	2017	347	0	–	83	263	
	2018	347	0	–	78	269	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	2010	53,0	0,1	–	12,7	40,1	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^c
	2015	57,2	0,0	–	15,9	41,2	
	2017	57,0	0,0	–	16,5	40,6	
	2018	57,3	0,0	–	15,6	41,8	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. b Refers to equipment for biological treatment. c Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

TABL. 10 (15). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	94	94	96	97	Plants of significant nuisance to air quality ^a (as of 31 XII)
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					of which possessing systems to reduce the emission of:
pyłowych	59	57	61	59	particulates
gazowych	9	7	5	6	gases
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					of which without the results of measurements of:
emisji:					emission:
pyłów	39	42	42	.	particulates
gazów	34	40	41	.	gases
emisji	91	90	92	.	emission
Emisja zanieczyszczeń na 1 km ² w t:					Emission of pollutants per km ² in t:
pyłowych	0,1	0,1	0,1	0,1	particulates
w tym pyły ze spalania paliw	0,1	0,0	0,0	0,0	of which particulates from the combustion of fuels
gazowych (bez dwutlenku węgla)	1,3	0,9	0,8	0,8	gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki	0,5	0,2	0,2	0,2	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla	0,3	0,2	0,3	0,2	carbon monoxide
tlenki azotu	0,3	0,3	0,3	0,2	nitrogen oxides
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					Pollutants retained in pollutant reduction systems:
w tys. t:					in thousand tonnes:
pyłowe	181,6	87,0	86,3	88,5	particulates
gazowe	145,9	175,0	181,6	181,6	gases
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					in % of pollutants produced:
pyłowych	98,5	97,8	98,1	98,4	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla) ..	81,6	89,1	89,9	89,9	gases (excluding carbon dioxide)

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 11 (16). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
 AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Cyklony Cyclones	Multicyklony Multicy- clones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electro- filters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
URZĄDZENIA — stan w dniu 31 grudnia EQUIPMENT — as of 31st December							
OGÓŁEM	2010	162	71	137	16	54	33
TOTAL	2015	146	69	163	11	69	28
	2017	145	80	198	12	72	30
	2018	148	69	188	12	72	27
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2010	34	2	4	—	37	x
low	2015	33	2	5	—	54	x
	2017	33	3	5	1	54	x
	2018	37	3	5	1	54	x
średnia	2010	39	28	40	3	4	x
moderate	2015	26	19	53	2	2	x
	2017	21	15	66	2	2	x
	2018	17	14	65	2	2	x
wysoka	2010	89	41	93	13	13	x
high	2015	87	48	105	9	13	x
	2017	91	62	127	9	16	x
	2018	94	52	118	9	16	x
PRZEPIYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam³/h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM	2010	3170	2633	4127	3004	3354	742
TOTAL	2015	3189	3276	5454	3035	3393	637
	2017	3380	2983	5860	2941	3406	653
	2018	3575	2980	6459	2920	3400	749
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2010	538	90	136	—	2821	x
low	2015	533	90	139	—	2910	x
	2017	533	94	139	26	2910	x
	2018	737	119	336	26	2910	x
średnia	2010	586	1273	619	462	124	x
moderate	2015	512	964	752	202	74	x
	2017	407	422	791	76	74	x
	2018	350	409	857	76	74	x
wysoka	2010	2046	1270	3372	2542	409	x
high	2015	2144	2222	4563	2833	409	x
	2017	2440	2467	4930	2839	422	x
	2018	2488	2452	5266	2818	416	x

TABL. 12 (17). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**
Stan w dniu 31 grudnia
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION	
	w ha in ha			w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
OGÓŁEM	570006,1	571524,6	570741,2	569908,6	22,7	2691	TOTAL
Parki narodowe	18247,2	18243,1	18242,7	18242,7	0,7	86	National parks
Rezerwy przyrody	11549,6	11862,9	11862,9	11862,9	0,5	56	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	233211,7	233218,4	232364,8	232218,8	9,2	1097	Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	299152,7	300415,6	300536,6	299618,2	11,9	1415	Protected landscape areas ^b
Stanowiska dokumentacyjne	7,1	11,3	11,3	4,7	0,0	0	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	768,8	745,6	745,6	764,6	0,0	4	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	7069,0	7027,8	6977,3	7196,7	0,3	34	Ecological areas

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 57. b Bez powierzchni rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie.

a See general notes, item 6 on page 57. b Excluding nature reserves and other forms of nature protection located within those areas.

TABL. 13 (18). **PARKI NARODOWE**
Stan w dniu 31 grudnia
NATIONAL PARKS
As of 31st December

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Powierzchnia w ha Area in ha					
	parków narodowych national parks					otuliny (strefy ochronnej) buffer (protective) zone
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z liczby ogółem — pod ochroną ścisłą ^b of grand total number — strictly protected ^b			
			razem total	w tym lasów of which forests		
OGÓŁEM^a	2010	18247,2	12901,0	921,9	921,0	
TOTAL^a	2015	18243,1	12975,8	1145,8	1144,3	52137,8
	2017	18242,7	12975,6	1145,8	1143,3	51798,6
	2018	18242,7	12975,6	1145,8	1143,3	51798,6
Poleski		9759,9	4864,9	116,6	114,0	13702,8
Roztoczański		8482,8	8110,6	1029,2	1029,2	38095,9

a Powierzchnia parków w granicach województwa. b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a Area of parks on the area of voivodship. b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14 (19). **REZERWATY PRZYRODY**
Stan w dniu 31 grudnia
NATURE RESERVES
As of 31st December

LATA REZERWATY PRZYRODY	Obiekty Number	Powierzchnia Area		YEARS NATURE RESERVES	
		ogółem total	w tym pod ochroną ściśle ^a of which strictly protected ^a		
		w ha	in ha		
OGÓŁEM	2010	85	11549,6	457,7	TOTAL
	2015	86	11862,9	457,7	
	2017	86	11862,9	457,7	
	2018	86	11862,9	457,7	
Faunistyczne		12	1399,7	–	Fauna
Krajobrazowe		6	636,7	67,9	Landscape
Leśne		35	6166,1	337,4	Forest
Torfowiskowe		15	3134,3	–	Peat-bog
Florystyczne		6	153,8	50,2	Flora
Wodne		1	203,0	–	Water
Przyrody nieożywionej		3	13,0	1,2	Inanimate nature
Stepowe		8	156,3	1,0	Steppe

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.
a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 15 (20). **PARKI KRAJOBRAZOWE**
Stan w dniu 31 grudnia
LANDSCAPE PARKS
As of 31st December

LATA YEARS PARKI KRAJOBRAZOWE ^a LANDSCAPE PARKS ^a		Powierzchnia ^b Area ^b			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water
		w ha	in ha		
OGÓŁEM	2010	241182,0	114380,2	105647,6	4192,7
TOTAL	2015	241182,0	114380,2	105647,6	4192,7
	2017	240324,7	116138,6	103232,1	4598,7
	2018	240200,2	120594,2	98700,5	4613,4
Skierbieszowski		35363,5	9628,6	24684,4	74,8
Lasy Janowskie		35095,0	27812,0	6898,0	324,0
Puszczy Solskiej		21305,0	18884,0	2394,0	27,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody i innymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parków.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b Including nature reserves and other forms of nature protection located within parks.

TABL. 15 (20). **PARKI KRAJOBRAZOWE (dok.)**
Stan w dniu 31 grudnia
LANDSCAPE PARKS (cont.)
As of 31st December

LATA YEARS PARKI KRAJOBRAZOWE ^a LANDSCAPE PARKS ^a	Powierzchnia ^b Area ^b			
	ogółem total	w tym of which		
		lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water
	w ha		in ha	
Szczebrzeszyński	19370,9	6527,2	12230,2	42,0
Chełmski	16457,0	8125,0	5358,0	160,6
Podlaski Przełom Bugu	15511,0	3874,2	5420,6	463,1
Kazimierski	14974,1	4462,8	9017,6	804,8
Krzczonowski	12421,0	3075,0	9169,0	9,0
Strzelecki	12026,0	7488,0	2053,0	40,0
Pojezierze Łęczyńskie	11816,0	3781,0	6014,0	1182,0
Sobiborski	10000,0	8500,0	700,0	245,0
Krasnobrodzki	9390,0	5693,0	3636,0	61,0
Nadwiślański	6228,7	2032,4	3667,6	127,2
Kozłowiecki	6121,0	5315,0	364,0	195,0
Poleski	5113,0	380,0	3500,0	765,0
Wrzeliwiecki	4989,0	1916,0	2867,0	41,0
Południoworostoczański	4019,0	3100,0	727,0	52,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody i innymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parków.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b Including nature reserves and other forms of nature protection located within parks.

TABL. 16 (21). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 grudnia
MONUMENTS OF NATURE
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1532	1514	1495	1467	TOTAL
Pojedyncze drzewa	1181	1173	1136	1126	Individual trees
Grupy drzew	185	180	202	194	Tree clusters
Głazy narzutowe	38	40	38	43	Erratic boulders
Aleje	51	49	47	39	Alleys
Skalki, grotty, jaskinie i inne	77	72	72	65	Stones, grottos, caves and others

TABL. 17 (22). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 grudnia
GENERALLY ACCESSIBLE GREEN AREAS AND GREEN AREAS OF HOUSING ESTATES
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010		2015		2017		2018		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym mia- sta of which urban areas	ogółem total	w tym mia- sta of which urban areas	ogółem total	w tym mia- sta of which urban areas	ogółem total	w tym mia- sta of which urban areas	
O G Ó Ł E M w ha	2743,3	2299,7	2784,9	2294,7	2799,8	2305,1	2830,8	2317,2	TOTAL in ha
w % powierzchni ogólnej województwa ^a	0,1	2,4	0,1	2,3	0,1	2,3	0,1	2,3	in % of total area space of the voivodship ^a
na 1 mieszkańca ^b w m ²	12,5	22,7	13,0	23,2	13,2	23,3	13,4	23,6	per capita ^b in m ²
Tereny zieleni ogólnodostępnej:									Generally accessible green areas:
parki spacerowo- -wypoczynkowe	817,0	537,3	860,5	563,5	867,5	571,4	889,1	580,9	strolling-recreational parks
zieleńce	517,4	425,4	538,2	436,3	539,4	438,3	549,5	441,8	lawns
Tereny zieleni osiedlowej w ha	1408,9	1337,0	1386,2	1294,9	1392,9	1295,5	1392,2	1294,5	Green areas of housing estates in ha

a, b W przypadku miast obliczono: a – w % ogólnej powierzchni miast, b – na 1 mieszkańca miast.

a, b For urban areas calculated: a – in % total urban areas space, b – per capita in urban areas.

TABL. 18 (23). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE)
ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**

WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED)
AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	90	85	77	78	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	4860,4	6837,8	6385,9	7397,9	Waste generated (during the year) in thousand tonnes
poddane odzyskowi ^b	3863,9	82,5	84,1	223,1	recovered ^b
unieszkodliwione ^c	956,8	2379,7	3030,7	3577,9	disposed ^b
w tym składowane ^c	936,8	2341,9	3028,3	3568,8	of which landfilled ^c
przekazane innym odbiorcom	4367,9	3260,8	3586,6	transferred to other recipients
magazynowane czasowo	39,7	7,7	10,3	10,3	temporarily stored
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^d ; stan w końcu roku) w tys. t	18429,7	31304,6	37826,4	41395,2	Waste landfilled up to now (accumulated ^d ; end of the year) in thousand tonnes
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	317,9	–	–	–	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thousand tonnes
Tereny składowania odpadów w ha:					Area of storage yards in ha:
nie zrehabilitowane (stan w końcu roku)	104,3	136,4	143,3	143,3	non-reclaimed (end of year)
zrehabilitowane (w ciągu roku)	2,5	–	–	–	reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 59. b We własnym zakresie przez wytwórcę.
c Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. d Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych)
własnych.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 59. b By waste producer on its own. c On own and other
landfills (heaps, settling ponds). d On own landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 19 (24). **ODPADY KOMUNALNE^a**
MUNICIPAL WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^b	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym z gospodarstw domowych	
					of which from house- holds	
w tys. t		in thousand tonnes				
Odpady komunalne zebrane	337,8	384,8	439,9	470,2	385,1	Municipal waste collected
zmieszane	306,7	297,6	314,1	316,7	245,3	mixed
miasta	246,9	212,6	219,1	219,4	162,9	urban areas
wieś	59,9	84,9	95,0	97,3	82,4	rural areas
zebrane selektywnie	31,0	87,2	125,8	153,5	139,8	collected separately
w tym:						of which:
papier i tektura	7,4	11,1	6,3	11,0	8,7	paper and cardboard
szkło	10,9	19,5	20,7	25,1	22,4	glass
tworzywa sztuczne	3,6	9,3	8,5	13,8	12,1	plastic
metale	0,4	1,5	0,9	1,6	1,2	metals
wielkogabarytowe	1,5	6,5	12,0	15,7	15,2	largesize
biodegradowalne	5,3	19,1	31,0	38,0	35,9	biodegradable

a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 8 na str. 60. b Dane szacunkowe.

a See general notes, item 8 on page 60. b Estimated data.

TABL. 20 (25). **NECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	1292,3	1299,0	1420,2	1647,3	Liquid waste ^b removed in dam ³
miasta	411,3	362,4	317,9	403,1	urban areas
wieś	880,9	936,6	1102,3	1244,2	rural areas
w tym z gospodarstw domowych ..	777,0	850,4	963,4	.	of which from households
miasta	287,9	249,4	208,9	.	urban areas
wieś	489,1	601,0	754,5	.	rural areas
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	183	171	174	177	Septic tanks in thousands (as of 31 XII)
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	11	22	24	26	Household waste water treatment systems in thous. (as of 31 XII)

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 60. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych; dane dotyczą ścieków bytowych.

a See general notes, item 9 on page 60. b Sewage stored temporarily in septic tanks; data concern domestic sewage.

Tabl. 21 (26). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2017	2018			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontro- lowane (stan w dniu 31 XII):							Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):
liczba	70	39	32	29	6	23	number
powierzchnia w ha	137,1	94,6	92,0	80,2	18,4	61,8	area in ha

TABL. 22 (27). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
 OUTLAYS ON FIXED ASSETS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. zł in thousand PLN				
Ochrona środowiska	407091,5	483460,7	164195,1	755510,1	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	62258,7	158427,9	22115,2	363267,8	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	3240,9	3766,7	7535,0	37371,0	of which outlays on modern fuel combustion technologies as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	296818,9	266445,2	106094,3	263915,4	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	66820,9	133381,3	10710,5	67128,0	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe ...	180878,1	118006,9	79461,1	177033,0	sewage network discharging wastewater and precipitation water
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	23241,1	18459,9	9093,9	33172,2	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport	8607,4	7522,8	1997,0	3888,5	waste collection ^b and transportation
w tym selektywne zbieranie odpadów	90,9	3988,5	285,5	1002,3	of which selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	6301,4	7890,3	5089,6	25696,7	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	248,9	247,8	1320,4	709,2	reclamation of waste dumps, sludge tanks and waste landfills as well as of other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	74,3	369,9	296,9	5048,2	Protection of biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	9576,1	2712,7	384,6	2538,3	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	144969,4	91008,6	68085,8	95945,4	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	87833,7	60722,3	34122,8	67281,4	Water intakes and systems
Budowę i modernizację stacji uzdatniania wody	9327,8	11775,6	20024,9	24124,0	Construction and modernisation of water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	6058,9	1021,5	240,3	4381,0	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	2955,6	4062,0	14,8	–	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	38793,4	13427,2	13683,0	159,0	Flood embankments and pump stations

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

^a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 23 (28). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Ability of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	13	1115	137	–	particulates
gazowych	–	1305	–	–	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	379,9	276,2	69,8	175,0	wastewater
wody opadowe	15,4	16,4	35,5	14,9	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	13	2	–	2	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	13	–	–	1	of which municipal
mechaniczne	2	–	–	–	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	11	2	–	2	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	–	–	–	–	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	2605	5300	310	1060	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalnie komunalne	2605	1060	310	880	of which municipal
mechanicznych	475	–	–	–	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	2130	5300	310	1060	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	–	–	–	–	with increased biogene removal ^a
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	3126	1194	208	1201	facilities
przepustowość w m ³ /d	5457	1740	148	1175	capacity in m ³ /24h
Gospodarka odpadami					Wastes management
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	–	–	–	1	facilities
powierzchnia w ha	–	2,2	–	1,6	area in ha
wydajność w t/r	–	15000	–	55000	capacity in t/y
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^b w m ³ /d ..	6898	3958	5605	1824	Capacity of water intakes ^b in m ³ /24h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	1866	8405	1893	519	Water treatment in m ³ /24h
Sieć wodociągowa w km	589,6	202,2	104,9	219,2	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w tys. m ³	29,9	–	–	–	Capacity of water reservoirs in thousand m ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	0,0	2,2	–	–	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	2,6	8,9	4,6	–	Flood embankments in km

a W tym chemiczne. b Bez ujęć w energetyce zawodowej.

a Of which chemical. b Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 24 (29). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	w odsetkach in per- cent	SPECIFICATION
	w tys. zł in thousand PLN					
OGÓŁEM	74125,2	74160,3	53279,2	92994,3	100,0	TOTAL
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	15694,4	23545,1	20287,7	22449,2	24,1	Protection of ambient air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	39517,5	26695,7	19928,4	47926,4	51,5	Wastewater management and protection of waters
Gospodarka odpadami	7841,8	4813,2	4437,6	13759,8	14,8	Waste management
Pozostałe	11071,5	19106,3	8625,5	8858,9	9,5	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 25 (30). **WPLYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. zł in thousand PLN				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	67115,0	55475,5	45669,6	48337,7	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	18105,7	21942,7	22804,3	24697,1	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	21678,2	19592,7	14634,4	15147,6	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	25591,5	12548,3	5584,1	6144,4	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	138,2	220,3	373,5	152,1	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	101,4	21,1	11,9	9,1	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	2,2	58,7	240,5	3,9	Permissible emission of air pollutants

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines — data of the Inspectorate for Environmental Protection.